

Ožvie-li v nútenom pokonaní pohľadávka námietskou v odpor vzatá?

Ponevác sa pohľadávky veriteľov dľa núteného pokonania obyčajne nie naraz, t. j. jedným obnosom vyplácajú, ale v splátkach, predvída sa v pokonaní ustanovenie pre prípad zameškania splátky (splátok) a síce obyčajne takým spôsobom, že zameskaním 1 splátky, alebo viacej splátok ožvie pôvodná pohľadávka.

Dľa právneho pravidla, platného na území Slovenska, je k tomu, aby sa takéto ožvivenie stalo, nutné, aby nútené pokonanie ožvivenie pohľadávky predvídalo, t. j. vopred určilo, tak že toto ustanovenie stane sa tak čiastkou núteného pokonania.

Ponevác k nútenému pokonaniu prihlásené pohľadávky sú čiastočne dlžníkom uznané, ktoré — na základe zavedenia do tabelárneho výkazu — nadobudnú povahy exekučného titulu, čiastočne ale neuznané, ktoré postrádajú tohoto spôsobu tejto vyhody (vykonateľnosti), nastala (z konkrétneho prípadu) pochybnosť: ožvie-li aj neuznaná pohľadávka.

Nemôže byť pochybným, že to má nielen nepatrný materiálny, ale aj značný zásadný význam.

Je zbytočné činiť rozdiel medzi prisúdenou a neprisúdenou pohľadávkou, ponevác tu ide len o rozdiel medzi uznanou a neuznanou pohľadávkou.

K riešeniu otázky je potrebné bližšie vziať v úvahu ustanovenia vlád. nariadenia o nútenom pokonaní.

a) V prvom rade treba poukázať na to, že vl. nariadenie neobsahuje ustanovenia, dľa ktorého by sa obmedzovalo ožvivenie len na uznané (alebo prisúdené) pohľadávky.

Dľa § 49. má sa so všetkými pohľadávkami, — mimo tých, ktorým prislúcha výhodné zvláštne uspokojenie, — rovnako naložiť. Z 1. odst. tohoto § bezpochybné plynie, že — mimo prípadov v samom nariadení označených — niet rozdielu medzi pohľadávkou, ktorá bola alebo nebola námietskou v odpor vzatá, ďalej medzi pohľadávkou prisúdenou a neprisúdenou.

Skolným príkladom tejto zásady je nasledovný (2.) odst. tohoto §, ktorý obsahuje opatrenie ohľadom zaistenia v odpor vzatých pohľadávok a stanoví, že toto zaistenie nemôže byť výhodnejšie, než ostatných neexcipovaných pohľadávok. Keď teda nariadenie za potrebné považuje neexcipované pohľadávky voči excipovaným výslovne chrániť, z toho bezpochybné plynie zásada, t. j. že medzi týmito dvoma druhmi pohľadávok niet rozdielu v neprospech excipovaných pohľadávok. Toto zák. opatrenie plynie z toho, t. j. dôvod tohoto opatrenia je ten, že dľa min. nariadenia namietanie je neobmedzeným právom dlžníka, ktorý môže toto právo bez dôvodu a ľubovoľne vykonať a priečilo by sa spravедlivosti a rovnoprávnosti pohľadávok (1. odst. § 49.), keby excipovaná pohľadávka horšie obišla, než neexcipovaná. To sa vzťahuje — prirodzene — na každú výhodu pre veriteľov v pokonávke zaistenú, t. j. v nútenom pokonaní určená výhoda prislúcha tak uznaným, jako aj neuznaným pohľadávkam.

b) Dľa § 61. podliehajú nútenému pokonaniu aj neprihlásené pohľadávky. Z toho nasleduje, že tak nevýhody, jako aj výhody (na príklad ztrata výhody splátok) prislúchajú aj neprihlásenej pohľadávke, bez ohľadu, je-li táto prisúdená alebo nie. Keď teda dlžník nedodrží splátky, prirodzene ožvie aj neprihlásená pohľadávka v pôvodnom obnose. Keď je teda pohľadávka už dávnejšie prisúdená, alebo keď sa veriteľovi podarí ešte pred uplynutím jednej splátkovej lehoty, alebo viacej lehôt rozsudok docieľiť, niet prekážky, aby veriteľ — keď sa ožvivenie dľa nútej pokonávky stane aktuálnym — na celý pôvodný obnos exekúciu žiadal, ačkoľvek — opakujeme — pohľadávka ani nebola prihlásená. Rebus sic stantibus by bolo nonsens, keby výhoda neprislúchala v odpor vzatej, a l e p r i

hlásenej pohľadávke. Je-li táto prisúdená alebo nie, nerozhoduje, lebo ani vl. nariadenie nerobí takého rozdielu (Ubi lex non distinguit, nec nobis est distinguere).

V opačnom prípade by totiž aj to bolo možné, že veriteľ má prisúdenú pohľadávku, rozsudok nie je ale právoplatný, resp. vykonateľný a preto nemá veriteľ výhody oživenia pôvodnej pohľadávky. (Otvorenou otázkou by zostalo, kedy nastane táto výhoda pre toho veriteľa, ktorému sa pohľadávka len po pokonaní prisúdi, resp. pre toho, ktorého rozsudok sa len pozdnejšie stane právoplatným alebo vykonateľným.) Ďalšia otázka: keď sa prisúdenie (nadobudnutie právoplatnosti) po uplynutí lehoty stane, oživie-li pôvodná pohľadávka? Keď áno, len okamžikom prisúdenia? Alebo má dlžník právo aj vzdor prisúdeniu a vzdor ztrate výhody splátok (t. j. oživeniu) behom lehoty splnenia rozsudku (t. j. behom 15 dní kvotalný obnos vyplatíť? Jaký má význam posl. odst. § 62. (§ 130. Cp)? Naproti tomu iný veriteľ, ktorý vôbec nemá rozsudku, by mal túto výhodu — výlučne na základe uznania dlžníka.

Takýto nesmysel zákonodarca nechcel a nemohol schváliť. Nemohol to zo zásady spravodlivosti jako aj preto nie, lebo by to znamenalo najvyšší stupeň ľubovôle dlžníka v obchádzaní práv veriteľa a úplné zanedbanie zásady rovnosti všetkých veriteľov v nútenom pokonaní (§ 49.).

Z §§ 49. a 61. je teda zrejme, že není rozdielu medzi prisúdenou a neprisúdenou pohľadávkou, ba ani medzi prihlásenou a neprihlásenou a že všetky výhody a nevýhody núteného pokonania patria všetkým pohľadávkam, resp. obťažujú každú pohľadávku. Zákonom (vl. nariadením) určené výnimky len potvrdzujú túto zásadu.

c) Správnosť nášho stanoviska bezpochybne ide na javo z § 62. vl. nar.

Dľa tohoto môže veriteľ, ktorého pohľadávka bola v odpor vzatá, po uplynutí platebnej lehoty (po každej splátke atď.) zaistenie žiadať. Nemôže byť teda pochybným, že keď sa — dľa pokonania — zameškaním splátok celá pôvodná pohľadávka splatnou stane, t. j. keď oživie, — že zameškaním splátok platebná lehota ohľadom celej (pôvodnej) pohľadávky uplynie («fizetési határidő leteltével») a veriteľ môže žiadať zaistenie celej pôvodnej pohľadávky dlžníkom v odpor vzatej.

Úmysel § 62. je bezpochybne, aby neuznanú ale pravdepodobnú pohľadávku totožným spôsobom zaistil jako uznanú. Tomuto úmyslu sa prieči, aby veriteľ len kvotalné zaistenie obdržal, keďže pohľadávka už oživila a iný (uznaný) veriteľ už pôvodnú (celú) pohľadávku vymáha, Ide to na javo najmä, keď lehota všetkých splátok už uplynula a dlžník tieto nedodržel.

Vec sa stane jasnou, keď vezmeme prípad, že dlžník ani prvú splátku nedodržel. V tom prípade by uznaná pohľadávka ihneď oživila, kým veriteľ v odpor vzatej pohľadávky by sa musel pridržovať núteného pokonania, aby mohol len zaistenie každej jednotlivjej splátky príp. 24 splátok (v kvotalnom obnose) žiadať. Z 2. odst. § 49. a z § 62. plynie, čo aj zdravý rozum diktuje, že zaistenie sa vzťahuje na totožnú mieru jako splnenie, lenže spôsob je rozličný. Keď § 62. určuje nárok veriteľa na zaistenie excipovanej požiadavky, bezpochybne myslí na zaistenie pohľadávky v takom obnose, v jakom počas podania žiadosti jestvuje. Keď teda vtedy oživila pohľadávka v pôvodnom obnose, má veriteľ bezpochybne nárok na zaistenie v pôvodnom obnose.

Nesprávnosť opačného stanoviska vyplýva z toho, keď vezmeme prípad (neprávoplatným) rozsudkom prisúdenej pohľadávky, na základe ktorého rozsudku žiada veriteľ zaistenie. Nuž tento veriteľ by len zaistenie kvoty mohol žiadať, kým by inému veriteľovi (ani ešte neprisúdená) pohľadávka oživila len na základe ľubovoľného uznania dlžníka?

Správnosť nášho stanoviska vyplýva aj z toho, že 2. odst. § 62. sa výslovne odvoláva na 2. odst. § 49., význam ktorého sme hore vykladali.

Keď obstoja tieto vývody ohľadom zaistenia v odpor vzatej pohľadávky (v prípade oživenia po pôvodnej výške), je zrejmé, že veriteľ aj splnenie v oživenej výške môže žiadať.

Konečne poukážeme na to, že neni ani prípustné (a súdom nemôže byť schválené) také ustanovenie núteného pokonania, dľa ktorého oživenie neprislúcha neuznanej pohľadávke, lebo sa to prieči zásadám vl. nariadenia, obsaženým najmä v §§ 49. a 61.

Dr. Nussbaum:

Rozhodnutia Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Duchovný, ktorý spolupôsobí pri uzavrení manželstva, ačkoľvek je mu nejaká »prekážka« známa, dopúšťa sa prečinu podľa § 69 č. 2 tr. z. a § 124 z. čl. XXXI/1894, ale nie prečinu podľa § 122. z. čl. XXXI/1894.

Katolícky farár A. bol podľa obžaloby prvým súdom vinným uznaný v prečine podľa § 122 z. čl. XXXI/1894, ktorý tak spáchal, že ako duchovný spolupôsobil pri uzavrení sňatku J. M. s vdovou A. S., ačkoľvek vedel, že od smrti manžela ešte 10 mesiacov neuplynulo, t. j. že sa prekážka manželstva v § 124. z. čl. XXXI/1894 uvedená vyskytuje.

Prvý súd v dôvodoch uvádza: Pravda je, že § 122. z. čl. XXXI/1894 výslovné len o »trestnosti civilného úradníka« hovorí, pravda je aj to, že podľa § 25. zák. 320/1919 ustanovenie § 122 z. čl. XXXI/1894 zrušené nebolo, teda tento § je v platnosti, — pravda je ďalej, že zákon č. 320/1919 nerozšíril trestnú sankciu § 122 z. čl. XXXI/1894 výslovné na duchovných, ponevác ale podľa zákona 320/1919 aj duchovný môže pri uzavrení manželstva celkom platne účinkovať, kdežto podľa z. čl. XXXI/1894 toto konať nemohol, tak teda vtedy, keď duchovný pri uzavrení manželstva účinkuje, keď sa manželstvo práve na základe jeho účinkovania, právne a platne uzavre — v tomto jeho úradovaní sa jako civilný úradník má považovať a aj na neho sa vzťahuje sankcia zákona XXXI/1894.

Súdna tabula rozsudok prvého súdu potvrdila a z týchto dôvodov aj súdna tabula priklonila sa k názoru sedrie, že ustanovenie § 122. z. čl. XXXI/1894 vzťahuje sa teraz v základe zákona č. 320/1919 aj na kňaza, ktorý funguje pri uzavieraní cirkevného sňatku, ktorý v dôsledku citovaného zákona č. 320/1919 platí stejne pre obor pôsobnosti štátu jako sňatok uzavrený pred civilným úradom. Lebo kňaz, fungujúci pri cirkevnom sňatku, platnom aj pre obor pôsobnosti štátu, zastáva tú istú funkciu, jako civilný úradník pri sňatku civilnom a dlžno preto aj kňaza pri takomto cirkevnom sňatku, platnom aj pre obor pôsobnosti štátu v tejto vlastnosti so stanoviska štátu považovať aj za civilného úradníka, vykonávajúceho funkciu aj pre obor štátu platnú.

Imácej bola by prekážka, stanovená v § 24. z. čl. XXXI/1894, ktorá však zákonom č. 320/1919 ani pri cirkevných sňatkoch platných teraz v dôsledku z. č. 320/1919 aj pre obor pôsobnosti štátu, zrušená nebola, celkom iluzórna.

Súdna tabula shľadáva preto tiež v čine obžalovaného skutkovú povahu prečinu § 122. z. čl. XXXI/1894.

Najvyšší súd z dôvodu zmätočnosti v § 385 č. 1. b) Trpp. uvedeného z úradnej povinnosti rozsudky súdov nižších vo výroku o kvalifikácii zrušil a čin jako prečin podľa § 69/2 tr. z. a § 124 z. čl. XXXI/1894. kvalifikoval z týchto dôvodov: Najvyšší súd preskúmajúc túto trestnú vec, presvedčil sa, že sa tu vyskytuje zmätočnosť podľa § 385 č. 1. b) Trp., ktorej musel si Najvyšší súd všímať z úradnej povinnosti podľa posledného odstavca citovaného §, lebo zmätočnosť bola v neprospech obžalovaného.

Nižšie súdy mýlne podriadily tento čin obžalovaného pod ustanovenie § 122. z. čl. XXXI/1894. Podľa ustanovenia tohoto § môže byť trestaný